

The Written Word Remains. Write Correct
Написаното остава. Пиши правилно

КОЙ ИЛИ КОГО?

Какво е общото и различното между следните примери:

*Познай **кой** ще дойде на вечеря у нас?*

*Може би ти знаеш **кой** може да я свърши тая работа.*

*Кажки **кой** да помоля да ми помогне?*

*Тя се чудеше **кой** да покани за кавалер на бала.*

*Не знам **кой** да посоча за свой заместник.*

Сигурно ви прави впечатление, че във всички изречения е употребено въпросително местоимение *кой*. Но дали навсякъде употребата му е правилна?

Грешка има в последните три изречения и тя е свързана с неправилната употреба на именителната падежна форма на въпросително местоимение *кой* вместо родително-винителната форма *кого*. Подобни грешки често се допуска от лица, които не са усвоили добре граматичните правила. Как можем да проверим дали грешим? Като приложим своите познания за частите на изречението. Ако местоимението изпълнява ролята на подлог в изречението, то се употребява в именителна форма: **Кой** ли ще се съгласи да изкачи сам стръмния връх? Ако е пряко допълнение, тогава трябва да се употреби формата *кого*: Учителката се чудеше **кого** да изпита днес.

Грешки се срещат и при употребата на съчетание от предлог и въпросително местоимение *кой* : **Абе на кой** (вместо правилното **на кого**) му пука за това? **Аз се чудя на кой** да се обадя. **Иван не знаеше с кой** да се свърже. **Не зная при кой** да отида.

Подобни грешки се допускат и при употребата на неопределителното местоимение *някой* и на отрицателното местоимение *никой*, срв.: **Ще се срещнеш с някой** от другия клас. **Никой** няма да каня за рождения си ден. **Иван не познаваше никой** в квартала. **Реших на никой** да не изпращам картичка.

Проверката и тук може да се направи, като се види каква е ролята на местоимението като част на изречението. Ако изпълнява ролята на подлог, формите ще са съответно *някой* и *никой*, а ако е допълнение, формата е *някого*, *никого*.

За съжаление в речта на радио- и телевизионни водещи нередко срещаме подобни грешки, срв.: **На някой** да му е топло тук? **Кой** да следваме в социалните мрежи?

Доц. д-р Георги Митринов

Секция за история на българския език
Институт за български език „Проф. Любомир Андрейчин“ – БАН